

Vefsn Kommune
Årsberetning 2020

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Kommunens økonomiske resultat og soliditet.....	4
2.1 Netto driftsresultat.....	4
2.2 Likviditeten.....	5
2.3 Lånegjelden.....	6
2.4 Befolkningsutviklingen.....	8
2.5 Finansiell risiko.....	8
2.6 Konsekvenser for den videre drift.....	9
3. Vesentlige budsjettavvik.....	10
3.1 Netto driftsresultat – avvik budsjett.....	10
3.2 Saldering av årets regnskap.....	11
3.3 Økonomiske konsekvenser av pandemien.....	12
3.3 Budsjettavvik i bevilgningsrammene.....	13
3.4 Budsjettavvik i investeringsregnskapet.....	15
3.5 Estimater.....	16
4. Kommunens måloppnåelse.....	16
4.1 Tjenesteområde omsorg.....	16
4.2 Tjenesteområde samfunnsutvikling.....	18
4.3 Tjenesteområde oppvekst og kultur.....	20
5. Etisk standard.....	25
6. Status for likestilling.....	26
7. Aktivitetsplikten etter likestillings- og diskrimineringsloven.....	28
8. Konsolidert regnskap.....	29

1. Innledning.

Året som ligger bak oss har vært preget av pandemien som kom til Norge i mars. Dette var en situasjon ingen så komme og har gitt organisasjonen Vefsn kommune utfordringer innenfor de fleste sektorer tilknyttet organisering av den daglige drift. Særlig berørt har kommunens helse og omsorgstjeneste, skole og barnehager vært. Innenfor disse sektorene har en både måttet takle å drive tjenestene under hel og delvis ned stengning og organisering av ekstraordinære tilbud innenfor testing av smitte, smittesporing og etter hvert vaksinerings.

Til tross for disse utfordringene fikk kommunen et økonomisk resultat som var betydelig bedre enn forventet. De mer direkte virkningene på økte utgifter og tapte inntekter som følge av pandemien, ble dekket gjennom statlige virkemidler og et særdeles lavt lønnsoppgjør. Årsaken til at kommunens drift kom i balanse ligger i flere konkrete hendelser som det vil bli gjort nærmere rede for i beretningen, men en del av forklaringen ligger nok i at man har hatt en gjennomgående lavere aktivitet enn normalt, eksempelvis gjennom reise og kursaktivitet.

Resultatet i 2020 har ikke bedret de økonomiske utfordringene kommunen har ved at driftsnivået er og har vært for høgt i flere år tilbake. Men den økonomiske situasjonen er ikke blitt verre. Kommunens likviditet er god ved at fondsreservene ikke er vesentlig redusert og at netto lånegjeldsgrad ikke er forverret. Det gir et godt utgangspunkt for det videre arbeidet med å omstille kommunens økonomi i årene fremover.

Vefsn Kommune 31.3.2021

Erlend Eriksen

Rådmann

2. Kommunens økonomiske resultat og soliditet.

I denne delen av beretningen gjennomgås sentrale forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid.

2.1 Netto driftsresultat.

Netto driftsresultat kan betraktes som kommunens overskudd og representerer differansen mellom årets utgifter og inntekter. Netto driftsresultat sier noe om kommunens evne til sparing som muliggjør avsetning til fond, egenkapitalfinansiering av investeringer og evnen til å dekke uforutsette hendelser i budsjettåret uten å måtte ta av avsatte reserver.

Dette er en tallstørrelse som det fokuseres en del på i analyser av kommunenes økonomi og er av Det Tekniske Beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (Tbu) anbefalt å ligge på 1,75% av kommunes driftsinntekter. Kommunens egen målsetting er 1,11%, utfra en vurdering av reservene som ligger i kommunens beholdning av disposisjonsfond.

Etter egen målsetning burde kommunens netto driftsresultat vært kr 14.097.000 I 2020 ble nettodriftsresultat overskudd på kr 2.750.000 og er følgelig betydelig lavere enn måltallet.

Som det fremgår av tabell 2.1a nedenfor har kommunens resultat i perioden 15-17 ligget over måltallet. Men fra 2018 er det i praksis slik at alle tilgjengelige inntekter har gått til å dekke løpende utgifter i sin helhet. Kommunens økonomi befinner seg da i en noe utsatt posisjon med hensyn til evnen til å kunne takle økonomiske utfordringer både på kort og lang sikt.

Tabell 2.1a: Utvikling i netto driftsresultat

Tekst	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Driftsinntekter	1 039 627	1 088 163	1 162 948	1 195 996	1 224 094	1 243 104	1 270 012
Nettodriftsresultat	-16 690	24 036	60 198	34 363	3	-7 713	2 750
ND i % av driftsinntekter	-1,61 %	2,21 %	5,18 %	2,87 %	0,00 %	-0,62 %	0,22 %

2.2 Likviditeten.

Kommunens likvide beholdning var på årsskiftet kr 233.370.000, som er en økning fra 2019 på kr 25.062.000. Denne økningen kommer som følge av en økning i såkalte ubrukte lånemidler, jfr strømningsanalysen i tabellen nedenfor.

Tabell 2.2a: Kontantstrømsanalyse.

Tekst	2020	2019
Tilført gjennom nettdriftsresultat	2 750	-7 713
Likviditetsvirkning av årets investering	-3 641	2 433
Likviditetsendring som følge av årets aktivitet	-891	-5 280
Endring i beholdning av ubrukte lån	34 557	-24 281
Endring i kortsiktige fordringer	-5 293	-14 761
Endring i kortsiktig gjeld	-3 311	4 620
Likviditetsendringer i balanseposter	25 953	-34 422
Sum endringer i årets likviditet	25 062	-39 702

Likviditet vurderes gjerne ved at likviditetsbeholdningen minst skal være like stor som kortsiktig gjeld ved årets slutt, kalt likviditetsgrad 1. Et annet mål er at likvider tillagt kortsiktige fordringer skal være dobbelt så stor som kortsiktig gjeld, kalt likviditetsgrad 2. Disse forholdstallene var ved årsskiftet er hhv 1,47 (i 2019 1,29) og 2,77 (i 2018 2,52). Det indikerer at kommunes likviditet er tilfredsstillende i den forstand at man er rustet til å tåle likviditets svingninger utover normal drift.

Likviditeten er imidlertid helt avhengig av at kommunen ikke reduseres vesentlig på beholdningen av disposisjonsfond i årene fremover. Bruk av fond medfører at man bruker mer midler enn det man får inn og det vil medføre svekkelser som kan medføre at kommunen må ta i bruk kassakreditt i perioder. Et måleparameter på solide reserver er at disposisjonsfondene skal være minst 8% av driftsinntektene og ved utgangen av året er vi betydelig over dette målet. Som det fremgår av tabell 2.2b nedenfor, har kommunen pr nå en reell reserve ved at disposisjonsfondene er på 11,49%

Av tabell 2.2b nedenfor fremkommer en økning i disposisjonsfondene fra 2019. Denne økningen kommer som en følge av anvendelsen av et såkalt udisponert mindreforbruk fra 2019 på kr 14.781.000, som var balanseført på et overskuddsfond. Slike mindreforbruk skal ikke forekomme fra og med 2020. Fra og med 2020 skal mindreforbruk avsettes direkte til disposisjonsfond ved regnskapsavslutningen. Tar en hensyn til dette forholdet hadde kommunen en reell nedgang i beholdningen av disposisjonsfond og overskuddsfond på kr 8.003.000. Denne svekkelse kommer av at disposisjonsfond for til sammen kr 7.867.000 ble avvendt til å finansiere årets investeringer og resterende til saldering av årets regnskap.

Tabell 2.2b: Utviklingen i disposisjonsfond.

Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
Driftsinntekter	1 162 948	1 195 996	1 224 094	1 243 104	1 270 012
Disposisjonsfond	118 460	153 766	140 876	139 185	145 963
Disposisjonsfond i % av inntekter	10,19 %	12,86 %	11,51 %	11,20 %	11,49 %

Avviket mellom betalt pensjonspremie og kostnadsført premie, det såkalte premieavviket svekker kommunens likviditet. Kommunestyrets beslutning i 2012 om å låse en del av fondsmidlene tilsvarende størrelse på premieavviket er fremdeles en svært viktig beslutning for å holde likviditeten oppe. Ved slutten av 2020 er opparbeidet netto premieavvik på kr 82.469.000 (se note 11 i regnskapet) og er redusert med kr 4.545.000 fra 2019. Fondet som er avsatt er ved utgangen av året på kr 60.728.000 og er ikke en fullt ut tilfredsstillende dekning for likviditetsvirkningen av premieavviket.

2.3 Lånegjelden.

Kommunens totale lånegjeld utenom pensjonsforpliktelsen var ved utgangen av året på kr 1.398.059.000, mot kr 1.315.866.000 utgangen av 2019. I tabellene nedenfor fremkommer en del nøkkeltall tilknyttet gjelden og dens utvikling.

Tabell 2.2b: Utviklingen i lånegjelden¹.

Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
Netto lånegjeld	1 030 351	1 032 212	1 083 439	1 093 247	1 109 688
Andel av driftsinntekter i %	89 %	86 %	89 %	88 %	87 %
Folkemengde ved utgangen av året	13 465	13 448	13 403	13 278	13 268
Lånegjeld pr innbygger	77	77	81	82	84
Andel lånefinansiering av investeringer	48 %	63 %	72 %	60 %	57 %

Trenden i årene 2016-2020 er at nettolånegjeld reduseres svakt målt opp mot kommunes driftsinntekter. Skal en nå målet om en netto lånegjeld som er lavere enn 75% av de samlede driftsinntekter, må en i årene fremover legge opp til år med lavere nivå på investeringene i kombinasjon med økt egenkapitalfinansiering. Videre ser en at virkningen av fallende befolkning øker lånegjelden pr innbygger. Fortsetter

¹ Lånegjeld er definert tilsvarende som i kostra som definerer begrepet som total gjeld fratrukket alle utlån og ubrukte lånemidler.

denne utviklingen fremover vil også kommunens samlede driftsinntekter svekke seg og det vil gjøre det noe mer utfordrende å nå målet om en gjeldsgrad på 75%.

I tabell 3.2c fremkommer en oversikt over endringene i lån gjennom året.

Tabell 3.2c Endringer i lån gjennom året.

Tekst	Beløp
Gjeld i starten av året	1 315 866
Avdrag investerings lån	-53 000
Avdrag på videreformidlings lån	-8 384
Opptak av investerings lån	83 577
Opptak av videreformidlingslån	60 000
Gjeld ved utgangen av året	1 398 059

I tabell 3.2d nedfor er den totale gjelden spesifisert på formål. Økningen i gjelden fra 2019 kommer som en ser ikke i lån opptatt til investeringsformål utenfor selvkostområdene. Denne gjelden er redusert og er et positivt trekk, da det er denne delen av gjelden hvor renter og avdrag må finansieres gjennom kommunens frie inntekter.

Tabell 3.2d Total gjeld fordelt på formål.

Tekst	2020	2019
Selvkostlån	342 292	318 436
Videre utlån	185 987	150 399
Investerings lån	910 375	921 152
Ubrukte lånemidler	72 696	38 139
Gjeld ved utgangen av året	1 398 059	1 315 866

2.4 Befolkningsutviklingen.

Kommunens økonomiske utvikling er nært tilknyttet utviklingen i antall innbyggere og den aldersmessige sammensetningen. I tabellene nedenfor fremkommer utviklingen i befolkningen fra 2019 og til 2021².

Tabell 2.4a: Befolkningsutvikling 2019-2021.

Aldersgruppe	Folketall 19	Folketall 20	Folketall 21	Endring 19-21
0-5 år	798	770	745	-53
6-15 år	1 476	1 450	1 423	-53
16-22 år	1 194	1 153	1 161	-33
23-66 år	7 394	7 348	7 363	-31
67-79 år	1 768	1 766	1 769	1
80-89 år	624	639	654	30
90 år og over	149	152	153	4
Sum	13 403	13 278	13 268	-135

Som tabellen viser er utviklingen fra 2019 til 2021 negativ både med hensyn på totalt antall innbyggere og alderssammensetningen. Vi har også i løpet av året hatt fortsatt tydelig vridning i demografien ved nedgang i antall unge og økning i antall eldre og er en utviklingstrend som ligger til grunn i økonomiplanen for de kommende år. I sist vedtatte plan ble det lagt til grunn en lavere befolkning ved inngangen til 2021, enn det som ble virkelig og gir i så måte et bedre utgangspunkt fremover enn antatt.

2.5 Finansiell risiko

Finansforvaltning utøves i tråd med kommunens finansreglement. Ihht reglementet skal forvaltningen rapporteres særskilt tre ganger i året. Reglementet legger til grunn at kommunen skal ha en lav risikoprofil og setter klare begrensninger på hvilke produkter kommunen kan gå inn i.

Kommunens likviditet har i 2020 vært plassert i bank. Hovedbankforbindelsen er pr 31.12 Sparebank 1 Nord-Norge og innskudd utenom denne banken er ubetydelige. Kommunen har ikke utlån av betydning utenom ordningen tilknyttet videreformidling av husbankmidler og utlån til Helgeland Kraft as.

Rentesikringer som er foretatt er innenfor finansreglementets rammer og omfatter ordinære fastrenteavtaler inngått med Husbanken, Norges Kommunalbank og Klip Kommunekreditt. Alle lån er opptatt i samme banker.

² Tallene er beregnet på begynnelsen av året.

På denne bakgrunn er den finansielle risiko innenfor reglementet og det foreligger ikke produkter som vil kunne påføre kommunen tap.

2.6 Konsekvenser for den videre drift.

Gjennomgangen gir grunnlag for å si at kommunens økonomiske stilling ved utgangen av året er solid og at den økonomiske handlingsevnen ikke er svekket gjennom året. Imidlertid er den grunn til å påpeke at økonomien er noe anstrengt da nettodriftsresultat ikke er tilfredsstillende, hverken i dette årsregnskapet eller i de siste tre år.

Samtidig har kommunen i en tilfredsstillende likviditet og er i stand til å dekke sine forpliktelser i den løpende drift, selv om man ikke har reserver i økonomien ved et tilfredsstillende nettodriftsresultat. Det gir grunn til å konkludere med at kommunen har økonomisk handleevne på kort sikt.

På lengre sikt må det endringer til utfra utviklingen i demografien. Trenden er økte demografi kostnader tilknyttet en økende eldre befolkning. Samtidig reduseres demografikostnaden tilknyttet den yngre befolkningen. Disse momentene trekker i hver sin retning og så lenge folketallet ikke kan forventes å stige, tilsier det at kommunens inntekter ikke vil stige fremover. Den økonomiske utfordringen fremover er da å omstille ressursene internt, samtidig med at driftsresultat må økes.

Kommunen står ved dette foran store økonomiske utfordringer, men har samtidig et godt økonomisk fundament gjennom å ha en god likviditet og en gjeld som er håndterbar på dagens nivå.

3. Vesentlige budsjettavvik.

I dette kapitlet gjennomgås vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene. Premisser for bruken av bevilgningene er et nytt begrep som kom inn ved ny kommunelov og rapporteringen på bruken av midlene fremkommer i rapporteringen fra de enkelte tjenestoområdene under kapittel 4.

Ny kommunelov innebar en endring tilknyttet oversikten over bevilgningsrammene, jfr «bevilgningsoversikt drift pr bevilgningsramme» side 4 i årsregnskapet. Tidligere inneholdt denne oversikten også administrativt besluttede avsetninger til og bruk av fond, herunder både disposisjonsfond og bundne fond. Fra og med dette regnskapsåret bokføres og budsjetteres ikke administrative fondsdisposisjoner i bevilgningsrammene, men i bevilgningsversikten som fremkommer i tabellen «bevilgningsoversikt drift 2020» side 3 i regnskapet. Bevilgningsrammene inneholder da kun rene inntekter og utgifter.

Videre medfører lovendringen at revidert budsjett kun skal omfatte kommunestyrets egne reguleringer av budsjettet. Administrative beslutninger om avsetninger/ bruk av fond vil da fremkomme som avvik på de aktuelle poster tilknyttet disponering av nettodriftsresultat, jfr bevilgningsoversikt drift side 3 i regnskapet. I årets regnskap er det ikke bruk eller avsetning til disposisjonsfond, da rådmannens fullmakt til å avsette til disposisjonsfond av avskåret på grunn av at nettodriftsresultat er tilnærmet null. Dette forholdet gjelder ikke bruk og avsetninger til budne fond som skal gjennomføres uansett nettodriftsresultat, da slike avsetninger styres av ekstern gitte bestemmelser enten i lov og forskrift eller som vilkår i tilskudds/ gaver.

3.1 Netto driftsresultat – avvik budsjett.

Kommunens netto driftsresultat for 2020 ble et overskudd på kr 2.750.000. Nettodriftsresultat i revidert budsjett var et underskudd på kr 23.480.000 og resultatet ble følgelig kr 26.229.000 bedre enn budsjettert.

Tabell 3.1a Avviksanalyse netto driftsresultat.

Tekst	Beløp
Rammetilskudd og skatt	-694
Eiendomsskatt	15
Rammeoverføringer flyktninger	-6 902
Havbruksfond	1 777
Annen kompensasjoninntekt	231
Netto finans	1 323
Sum lavere frie inntekter	-4 250
Bevilgningsrammene	30 479
Sum avvik nettodriftsresultat	26 229

(talle i hele tusen)

Som tabellen over viser kommer avviket fra bevilgningsrammene som i år har hatt et mindreforbruk på kr 30.479.000. Avviket i de frie inntektene er forholdsvis lave og kommer i første rekke fra reduserte overføringsinntekter til bosetning av flyktninger. Denne nedgangen var ikke uventet og er spesielt knyttet til mindreårige flyktninger. I og med at denne nedgangen var forventet har man tilpasset tjenestene tilsvarende og dette er en del av forklaringen på avviket i bevilgningsrammene.

3.2 Saldering av årets regnskap.

I tabellen «oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner drift 2020» side 4 i regnskapet fremkommer en oversikt over salderingen av årets regnskap. I tidligere kommunelov skulle eventuelle mindreforbruk disponeres av kommunestyret i det påfølgende år gjennom anvendelse av såkalte overskuddsfond. I dagens kommunelov skal ikke årsregnskap avlegges med såkalte mindreforbruk. Mindreforbruk skal avsettes direkte til disposisjonsfond eller nulles ut ved å stryke budsjetter bruk av disposisjonsfond.

Salderingen i år er gjort ved både å stryke all budsjettert avsetning til disposisjonsfond og ved en avsetning til disposisjonsfond. Det spesielle med årets regnskap er at det er budsjettert bruk av overskuddsfond fra 2019 på kr 14.781.000. Denne bruken kan ikke strykes fordi slike fond skal anvendes i 2020 og det er årsaken til at det også er avsatt til disposisjonsfond. Både avsetningen til og strykningene av bruk av disposisjonsfond er utført med en saldering mot kommunestyrets frie fond som er tilført kr 15.564.000 i årsavslutningen og av dette beløpet utgjør overskuddsfondet fra 2019 kr 14.781.000

3.3 Økonomiske konsekvenser av pandemien.

I starten av 2020 rammet covid-19 pandemien Norge og påførte samfunnet og kommunen store ekstrakostnader tilknyttet nedstigning av viktig samfunnsfunksjoner og næringslivsaktiviteter. Dette har påvirket kommunene både gjennom lavere skatteinntekter og inntekter tilknyttet drifts av barnehager, sfo, kulturaktiviteter, kino og idrettsanlegg. I tillegg kom ekstraavgifter tilknyttet smittevern og tilpasninger i driften som hjemmeundervisning i skolene, hjemmekontorløsninger for ansatte, mv. Denne hendelsen lå selvfølgelig ikke til grunn for kommunens budsjett for 2020 og har medført flere omlegginger i budsjettet og endringer i driften.

Skatteanslaget for kommunesektoren ble endre tre ganger i løpet av året og i sum medførte dette en justering ned i forhold til opprinnelig anslag fra statsbudsjettet for 2020 med kr 10.022.000. Dette ble det kompensert gjennom økning i innbyggertilskuddet for til sammen kr 10.996.000. Kommunen tapte dermed ikke inntekter totalt sett tilknyttet fallet i skatteinntektene i forhold til opprinnelig anslag i statsbudsjettet for 2020.

Øvrige utgifter og tap av inntekter fremgår av tabellen nedenfor. I denne oversikten er tap av inntekter tilknyttet kultur/ kino og idrett en nettoavregning av kompensert tap av inntekter gjennom kommunens egne budsjettdisposisjoner (kst 123/20) og de aktuelle enheters budsjetttramme avvik.

Tabell 3.2a: Direkte korona utgifter og kompensasjoner.

Tekst	Beløp
Direkte korona utgifter	19 165
Tapte inntekter kulturhus/ kino	3 887
Tapte inntekter idrettssenter	173
For lav kompensasjon foreldrebetaling	860
Sum lavere frie inntekter	24 085
Redusert arbeidsgiveravgift mai/juni	5 882
Redusert lønnsutgift	15 744
Skjønnsmidler	1 704
Sum kompensasjon	23 330

Kompensasjonen som er beregnet dekker nær alle tapte inntekter og utgifter. Og tar en hensyn til virkningen av en noe høyere kompensasjon av tapet i skatteinntektene, så fikk kommunen dekket de direkte negative økonomiske konsekvenser av pandemien.

For å stimulere til økt aktivitet i næringslivet fikk kommunen midler fra fylkeskommunen kr 2.180.000 og bevilget av egne midler kr 3.000.000. Midlene ble tildelt næringslivet gjennom kommunens næringssselskap. Videre ble kommunen tildelt kr 5.800.000 fra statlig bevilgning med formål som skulle øke aktiviteten

innenfor bygge- og anleggsbransjen. Av disse ble kr 5.700.000 anvendt til vegvedlikehold og kr 100.000 til vedlikehold av Eslfjord kirke. Av kommunens egne midler ble det bevilget kr 3.500.000 til ekstraordinært vedlikehold av kommunale bygg.

3.3 Budsjettavvik i bevilgningsrammene.

I tabell 3.1b nedenfor er avvikene i bevilgningsrammene spesifisert og de vesentligste³ avvik er kommentert i etter tabellen.

Tabell 3.1b Avvik i bevilgningsrammene.

Nr	Bevilgningsrammer	Rev budsjett 20	Regnskap 20	Avvik
10	Politisk virksomhet og næringsvirksomhet	22 629	22 403	226
11	Administrasjon og Service	41 092	39 781	1 311
14	Interkommunal virksomhet og kirkelig fellesråd	18 970	15 624	3 345
20	Skole	171 470	165 624	5 847
21	Barnehager	45 298	44 066	1 231
23	Private barnehager	63 024	63 634	-609
30	Omsorg	268 525	267 253	1 272
34	Helsevern	52 614	59 666	-7 052
38	Sosial avd og flyktningekontoret	82 174	67 776	14 398
60	Samfunnsutvikling	79 377	71 988	7 389
61	Teknisk drift og Samferdsel	35 312	37 056	-1 744
62	Vann, avløp og renovasjon	-244	-1 456	1 211
63	Brann og feiing	9 870	9 601	269
66	Kultur	15 470	14 857	613
80	Avskrivninger og premieavvik	-20 332	-23 107	2 775
90	Generelle rammebetingelser	0	4	-4
	Sum	885 249	854 771	30 479

Ramme 11 Administrasjon og Service: Avviket kommer av fakturering av refusjonsinntekter for årene 17-19 tilknyttet frikjøp av tillitsvalgte kr 905.000 og er en engangshendelse. Resterende er mindre forbruk uten spesiell årsak.

Ramme 14 Interkommunal virksomhet og kirkelig fellesråd: En andel på kr 1.341.000 kommer fra avviklingen av kemnerfunksjonen i kommunene. Her fikk kommunen en ekstra kompensasjon i 2020 for at overgangen til skatteetaten ble utsatt til 1. november. Imidlertid sluttet flere av de ansatte tidligere og bidro til at man her fikk midler til overs. I de øvrige samarbeider er det generelt midler til overs og en hovedforklaring er at disse samarbeidene beholdt sine lønnsrammer til tross for et i praksis null oppgjør. Midlene fra interkommunalt samarbeid behandles som bundne midler og er avsatt til fond.

³ Med vesentlig menes mer enn +/- 1%.

Ramme 20 Skole: For skolene inkl Sfo er mindreforbruket på 3.840.000. Dette skyldes en kombinasjon av redusert planlagt aktivitet pga covid-19, merinntekt fra staten i forbindelse med videreutdanning og fagfornyelse, samt refusjoner i syke- og fødselspengene. Største enkelt komponent i dette er et mindreforbruk på 1.260.000 for skoleskyss i tilknytning til nedstenging av skolene våren 2020. Av merinntektene er kr 696 338,- avsatt til fond. For voksenopplæringen er mindreforbruket på kr 2.007.000 noe som skyldes en kombinasjon av færre elever enn beregnet da bosettingen av flyktninger har vært lavere enn forutsatt, samt en svært stram prosess med omorganisering av grupper og nedbemanning.

Ramme 21 Barnehager: De kommunale barnehagene gikk med overskudd i 2020. Årsaken til dette er i hovedsak av redusert drift i Andås barnehage pga færre barn enn budsjettet og refusjon av sykelønn i alle barnehagene. Det har ellers vært en felles bevissthet om nøktern økonomistyring.

Ramme 34 Helsevern: Hovedforklaringen er at enheten måtte benytte vikarbyrå for å dekke vikariater i fastlegetjenesten.

Ramme 38 Sosial avd og flyktningkontoret: Det ligger flere årsaker bak mindreforbruket, bl.a. vakante stillinger, nedbemanning av tjenester til enslige mindreårige flyktninger, lavere aktivitet i kvalifiseringsprogrammet for flyktninger enn budsjettet og lavere utbetalinger til økonomisk sosialhjelp enn budsjettet.

Ramme 60 Teknisk drift og Samferdsel: Merforbruket kommer av en utfordrende vinter 2019/2020 med mye skiftende vær. I tillegg kom ekstrakostnader til drift av Vikdal fergeleie og reparasjon av store i utglidninger veien i Øksendal.

Ramme 61 Samfunnsutvikling: Innenfor denne bevilgningsrammen er det flere driftsenheter. For bygg og eiendomsforvaltningen er det et midlerforbruk på kr 2.869.000 som kommer av at en av praktiske årsaker ikke fikk anvendt alle midler som ble tildelt som et av kommunens korona tiltak. Det er inngått kontrakter på hele ekstrabevilgningen, mens hoveddelen av utførelsene kommer i 2021. Enheten for folkehelse har et mindreforbruk på kr 3.127.000 og skyldes at enheten fikk tildelt for høy kompensasjon av tapte inntekter (kst 123/20) i kombinasjon med at alle aktiviteter ble redusert betraktelig på grunn av pandemien. Videre kom det endelig dom i erstatningssaken for skadene på flisene i svømmehallen, hvor saksomkostninger var en del av erstatningen. Virkningen av denne ble et mindreforbruk på tjenesteområdets felleskostnader på k 1.106.000.

Ramme 62 Vann, avløp og renovasjon: Denne rammen faller innenfor selvkostområdene og rammeavvik avsettes eller dekkes gjennom bruk/ avsetning av selvkostfond.

Ramme 63 Brann og feiing: Mindreforbruket skyldes sykepengerefusjon utover budsjetterte sykepenges.

Ramme 66 Kultur: Mindreforbruket kommer av kompensasjonen (kst 123/20) enheten fikk for tap av inntekter ble for høy, i kombinasjon med at alle aktiviteter ble redusert betraktelig på grunn av pandemien.

Ramme 80 Avskrivninger og premieavvik: Avvikets skyldes lavere netto pensjonskostnad enn beregnet.

3.4 Budsjettavvik i investeringsregnskapet.

I investeringsregnskapet er det et mindreforbruk⁴ på kr 40.343.000 som medførte en saldering av årets investeringsregnskap ved å redusere budsjettert bruk av lån tilsvarende. Dette avviket forklarer også økningen i ubrukte lånemidler, ref tabell 3.2d i kapittel 3.2.

Årsaken til avviket er renovering og utbyggingen av Mosjøen renseanlegg. Her ble det stilt til disposisjon en for stor bevilgning i forhold til fremdriftsplanen for 2020. Resterende del av årets bevilgning til prosjektet på kr 40.542.000 vil påløpe i 2021 og vil bli finansiert med ubrukte lånemidler.

Videre utlån av husbankmidler har et bokført overskudd på kr 8.522.000⁵ som gir et tilsvarende budsjettavvik. Her skal det ikke være avvik og i tilfeller avvik oppstår skal slike midler avsettes til bundet avdragsfond. I tillegg fikk man på tampen av året finansiert tap på utlån fra husbanken og inngang på tidligere tap, som til sammen gav grunnlag for en samlet avsetning til avdragsfondet på kr 9.611.000. Dette forklarer nesten hele budsjettavviket på avsetninger/bruk av bundne investeringsfond. Resterende andel av dette avviket har sin bakgrunn i justering i forhold til fremdriften i enkelt prosjekter.

⁴ Se oversikten «oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner 20220» side 5 i årsregnskapet.

⁵ Se oversikten «bevilgningsoversikt investeringer 2020» side 5 i regnskapet, linje 19.

3.5 Estimater.

Ved regnskapets avslutning estimeres en del inntekter og utgifter. I tilfeller en blir kjent med vesentlige avvik i slike estimater etter regnskapsavleggelse opplyses størrelsen på slike avvik. I år foreligger det et avvik av vesentlig størrelse tilknyttet anslaget på refusjon for særlige ressurskrevende brukere innenfor helse og omsorg. Estimataavviket er på økt inntekt på kr 5.800.000 i forhold til anslaget som ble gjort ved regnskapets avleggelse. Dette beløpet blir inntektsført i 2021.

4. Kommunens måloppnåelse.

I dette kapitlet kommenteres virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen eller innbyggerne

4.1 Tjenesteområde omsorg.

Tjenesteområde helse og omsorg omfatter bevilgningsrammene 30 Omsorg, 34 Helsevern og 38 Sosialavdeling (Nav) og Barne- og ungdomstjenesten.

Økonomisk resultat

Tjenesteområdets regnskap pr. 31.12.2020 viser et mindreforbruk på kr. 8.618.000,-.

Ramme 30 Omsorg fikk et mindreforbruk på kr. 1.272.000,-.

Ramme 34, Enhet for helsetjenester, fikk et merforbruk på kr. 7.052.000,-. Hovedforklaringen er at enheten måtte benytte vikarbyrå for å dekke vikariater i fastlegetjenesten.

Ramme 38, Sosialavdeling og Barne- og ungdomstjenesten, fikk et mindreforbruk på kr. 14 398 000,-. Det ligger flere årsaker bak mindreforbruket, bl.a. vakante stillinger, nedbemanning av tjenester til enslige mindreårige flyktninger, lavere aktivitet i kvalifiseringsprogrammet for flyktninger enn budsjettert og lavere utbetalinger til økonomisk sosialhjelp enn budsjettert.

Personell og kompetanse

Tjenesteområdet disponerte 521 årsverk og 684 ansatte pr. 31.12.2020. Tilsvarende tall pr. 31.12.2019 var 539 årsverk og 695 ansatte

Det har vært utfordrende å rekruttere sykepleiere til noen stillinger. Tilgangen på annet kvalifisert personell har vært tilfredsstillende. Den kollektive kompetansen vurderes som god.

Omstilling og tjenesteutvikling

Iverksettelse av kommunestyrets vedtak om omstilling av eldreomsorgen ble fullført i 2020. Arbeidet ble dokumentert i to rapporter som ble behandlet av kommunestyret i desember 2020 sak.

Prosjektarbeid om nasjonal kvalitetsreform Leve hele livet er påbegynt og Vefsn sykehjem er sertifisert som Livsgledehem.

Det er iverksatt tiltak for tjenesteutvikling i enhet for helsetjenester, bl.a. for å utvikle psykisk helsetjenester for barn og unge 13-23 år, og «sømløs» behandling for personer med langvarig og sammensatt behandling.

Helsefremmende og forebyggende arbeid

Alle driftsenheter i tjenesteområdet har ansvar og oppgaver for helsefremmende og forebyggende arbeid. Tiltak og tjenester for barn og unge og tiltak for risikoutsatte personer har høyest prioritet.

Kvalitetssystem / internkontroll / HMS

Alle driftsenheter benytter kommunens kvalitetssystem Compilo. Arbeidsmiljøet vurderes som godt.

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi

Driftsenhetene benytter elektroniske pasient- / klient- / brukerjournal og elektronisk arkiv. All saksbehandling foregår elektronisk og enheter har tatt i bruk elektronisk utsendelse av brev og dokumenter. Driftsenhetene har tilgang til elektronisk lønns- og personalsystem, turnus- og timeregistreringssystem og elektronisk kjørebok.

Fastlegetjenesten og pleie- og omsorgstjenesten benytter elektronisk meldingsutveksling for intern kommunikasjon og kommunikasjon mot Helgelandssykehuset og apotek.

Det ble installert pasientvarslingsanlegg for 28 omsorgsboliger på Skjervengan bo- & servicesenter og pasientvarslingsanlegg for 29 omsorgsboliger i Parken bo- & servicesenter.

Interkommunalt samarbeid

Kommunen samarbeider med Grane, Hattfjelldal, Leirfjord, Alstadhaug, Hemnes, Herøy og Dønna kommuner om felles krisesentertilbud. Vefsn kommune er vertskommune for tilbudet.

Videre samarbeider Vefsn med 17 Helgelandskommuner om 11 tjenesteavtaler med Helgelandssykehuset og samarbeider med 7 kommuner og Helgelandssykehuset om interkommunal legevaktformidling.

Kommunen samarbeider med Hemnes, Grane og Hattfjelldal om kurs- og kompetanseheving.

Vefsn kommune er vertskommune for interkommunal akuttberedskap for barnevern. Her samarbeider Vefsn med Grane, Hattfjelldal og Hemnes. Vefsn samarbeider med kommunene Rana, Nesna, Rødøy, Hemnes, Grane og Hattfjelldal om rekruttering av fosterhjem på Helgeland.

Interkommunalt prosjekt for implementering av velferdsteknologi fase III er fullført

Utfordringsbildet

Hovedutfordringen for tjenesteområde omsorg henger sammen med befolkningsutviklingen. Befolkningsframskrivninger viser økning for aldersgrupper over 67 år fram mot år 2040. Økningen er kraftigst for gruppen eldre mellom 80 – 89 år i perioden 2020 – 2030. Økningen er ca. 400 personer. Antallet eldre over 90 år vil holde seg tilnærmet konstant.

4.2 Tjenesteområde samfunnsutvikling.

Tjenesteområdet omfatter 10 Politisk virksomhet og næringsvirksomhet, 11 Administrasjon og service, 14 Interkommunal virksomhet og kirkelig fellesråd, 60 Samfunnsutvikling, 61 Teknisk drift og samferdsel, 60 Vann, avløp og renovasjon og 63 Brann og feiing.

Økonomisk resultat.

Innenfor teknisk drift og samferdsel ble det et merforbruk på 1 744 000, som skyldes flere uforutsette hendelser som det ikke var tatt høyde for i opprinnelig budsjett. Vinteren ble svært utfordrende med mye skiftende vær og utvidet beredskap i forhold til tidligere år. For å holde vegene framkommelig i henhold til kommunestyrets vedtatte krav til brøyting og brøytetider måtte våre mannskaper jobbe mye mer overtid enn det var tatt høyde for i budsjettet. Per 20.04.2020 var det utbetalt overtid for 1 852 000, noe som på det tidspunktet var en overskridelse på 852 000 over budsjettet.

Sommeren 2020 ble Vikdal fergeleie stengt for all trafikk og ferga kunne ikke legges til. Vi måtte derfor forsterke kaia med sveising, og kjørebrua måtte boltes fast i

landkar for å hindre at kjørebrua skulle rase ut i fjorden. Kostnaden for dette tiltaket ble 411 000. Dessuten kom høstflommen som blant annet førte til store utglidninger av vegkroppen i Øksendal. Kostnaden for å få reparert denne skaden ble 831 000,-. I tillegg kommer overtidskostnader for nattarbeid for våre egne ansatte.

I 2020 fikk vi tilført 5,7 millioner i skjønnsmidler. Midlene var øremerkede og skulle brukes i henhold til gitte kriterier. Vi brukte ca 150 000 mer enn vi fikk. Bruken av koronamidlene måtte iverksettes fort, og da blir det vanskelig å få god nok kontroll på kostnadene i forkant. Resultatet av anleggsarbeidet ble imidlertid veldig bra i for eksempel Dambekkvegen, der både asfaltering, rekkverk og belysning har fått en kraftig oppgradering.

I 2020 ble det i tildelt ca. 4,5 millioner i ekstraordinære midler til gjennomføring av vedlikehold/oppgraderingstiltak hos bygg og eiendom. Midlene ble fordelt på tiltak i mange kommunale bygg. Det er foretatt oppgraving/sanering av oljetanker som tilhørte 10 bygg, Mosjøhallen har fått nye skillevegger, på kulturskolen ble det skiftet vinduer, og biovarmeanlegget ved Granmoen skole ble oppgradert. I tillegg ble det utført flere mindre prosjekter på ulike bygg. Fremdeles pågår brannsikringstiltak og skifte av fasadekledning i Mathias Brunsgate 12, og oppgradering av el. anleggene i Fearnleys gate 17 og på verkstedet på Nyrud.

Lavere energiforbruk, en svært gunstig strømkontrakt og lave priser på fjernvarme gjorde at vi fikk et overskudd på energi i forhold til budsjettet. Derfor ble det hentet inn ca. 1,6 millioner til dekning av kommunens øvrige utgifter. I et normalår vil disse midlene kunne blitt satt av på fond, for blant annet å kunne finansiere større vedlikeholds/driftsprosjekter.

I løpet av 2020 ble det investert i nytt ventilasjonsanlegg og automatikk/SD anlegg på Kulstad skole. I tillegg pågår det oppgraderingsarbeider av automatikk/varme/ventilasjon både på Olderskog skole, i Skjervengan barnehage, på rådhuset, på Vefsn sykehjem og ved Parken Bo. Disse prosjektene er per nå ikke fullfinansiert. Det er imidlertid svært viktig at finansiering kommer på plass, da disse prosjektene er helt nødvendige å gjennomføre for å kunne ha normal drift i byggene.

Boligkontoret har god økonomi og har til enhver tid pågående vedlikehold/oppgraderingsprosjekter på boligene. I løpet av året er det foretatt oppgraderinger i Håreks gate 13, det er bygd garderober og utstyrsbod til Harton Furøes gt 25, og i Alfheimgata er det bygd kontor og garderober. Som følge av litt lav kapasitet har de ikke klart å gjennomføre alt som var planlagt for 2021, og dermed fått et overskudd som er satt av på fond til vedlikeholds/oppgraderingsprosjekter.

Forhold som kan påvirke tjenesteområdets økonomi.

Innenfor teknisk drift og samferdsel er det flere forhold som kan påvirke driftsenhetens økonomi framover. Vi har et stort vedlikeholdsetterslep og manglende reasfaltering av asfalterte gater er helt klart den største utfordringen. Når vi ikke får reasfaltert i stort nok tempo, så medfører dette at vegkroppen degraderes. Da må det gjøres et omfattende grunnarbeid før vegen har god nok standard, og det igjen er hensiktsmessig å foreta asfaltering.

Klimaendringene medfører at vi kan forvente oss mer ekstremvær. Store svigninger i temperaturene vil ha stor effekt når det skjer noe. Når vi for eksempel går fra en lang kuldeperiode til et tidsrom med mye regn, så vil det øverste laget av tælen tines ovenfra, og da vil mange av våre grusveger vaskes ut og må repareres, slik at vegnettet igjen blir framkommelig.

Som følge av nedklassifiseringen etter utbyggingen av E6 og FV78, så fikk vi 6,1 km mer kommunale veger. Nedklassifiseringen har ikke medført økte overføringer gjennom rammetilskuddet, og de økte driftsutgiftene på ca 600 000 må følgelig finansieres innenfor egne rammer.

Vi har nå ute en tilbudsforespørsel på brøyting av kommunale veger utenfor sentrumsområdet. Det er 12 roder og vi ønsker å inngå 10-årskontrakter. Det er stilt krav til utstyret både med tanke på teknisk utrustning og miljø. Vi regner med at kostnadene for vintervedlikehold vil øke i forhold til våre nåværende kontrakter.

Innenfor teknisk drift og samferdsel har vi for øvrig en del gammelt utstyr der gjennomsnittsalderen er ca 10 år. Dette resulterer i at driftskostnader blir høye på grunn av omfattende reparasjoner når utstyret må på verksted.

4.3 Tjenesteområde oppvekst og kultur.

Tjenesteområdet omfatter bevilgningsrammene 20 Skole, 21 Kommunale barnehager, 23 Private barnehager og 66 Kultur.

SKOLE

Digital skolehverdag

Kommunestyret vedtok i 2018 et digitalt løft for grunnskolen i Vefsn, hvor det ble innført nettbrett som 1:1 verktøy i opplæringen. Denne satsingen har vært helt avgjørende for at skolene har klart å opprettholde god opplæring under den pågående pandemien. Elevene har rett til opplæring selv om skolen er stengt. Organiseringen med «trafikklysmoell» krever en kombinasjon av fysisk og digital undervisning. Ved nedstenging vil all undervisning måtte skje digitalt.

Ny læreplan

Det er fra høsten 2020 innført ny læreplan i grunnskolene i landet. Forarbeidet mot dette har pågått over 2 år, og det var i denne forbindelse at den digitale satsingen

ble innført. Elevene skal jobbe med digitale verktøy og digital kompetanse er grunnleggende. Innføringen vil kreve nye læremidler og skolene har gjort et forsøk på å sette av midler til dette innenfor den tildelte rammen. Siden det i 2020 ikke ble mulig å gjøre frie fondsavsetninger må vi komme tilbake med en egen sak om midler til dette formålet. Det pågår nå et evalueringsarbeid av de læremidlene vi har for å sikre oss at vi beholder det som fortsatt kan benyttes.

Kompetanse

Den nasjonale satsingen *Kompetanse For Kvalitet* (KFK) gir lærere mulighet for å ta videreutdanning samtidig som kommunen får kompensert for de største kostnadene. Det foretas kompetansekartlegging hvert år og denne kartleggingen, samt kompetanseutviklingsplan for grunnskolen danner grunnlag for prioriteringer. Skolene opparbeider seg kompetanse gjennom en kombinasjon av videreutdanning og bevisst rekruttering ved nyansettelser. Inneværende skoleår 20/21 har vi følgende på videreutdanning: norsk (2), matematikk (4), engelsk (3), kunst og håndverk (2), spesialpedagogikk (1), programmering (1), musikk (1), norsk som andrespråk (2), profesjonsfaglig digital kompetanse (1), lærerspesialistutdanning (4) og ledelse (2).

Læringsmiljø og trivsel

Det er nulltoleranse mot mobbing. Likevel kan mobbing skje og i slike tilfeller samarbeides det nært med elever og foreldre, og i noen tilfeller Statsforvalteren i Nordland. Arbeidet med godt miljø, både i barnehage og skole, kan ikke utføres av ansatte alene. Det er viktig at barn og unge har gode rollemodeller rundt seg også i hjemmet og i lokalsamfunnet for øvrig. En viktig oppgave blir derfor å prioritere et godt samarbeid med foreldrene.

Skolestruktur

Det har de siste årene vært stort fokus på endringer i skolestruktur. I 2020 ble det fattet vedtak som berører Elsfjord skole og strukturen i Mosjøen. Arbeidet er igangsatt. På grunn av at det kan bli overtallighet, også på ledersiden, har vi ikke rekruttert ny rektor ved Kippermoen ungdomsskole. Inspektør er pr tiden konstituert fram til endelige avklaringer om struktur foreligger.

Spesialundervisning

Det har over de siste 2 årene pågått et bevisst arbeid med å redusere andel elever med spesialundervisning. Det er et mål at den ordinære opplæringen har bredde og ressurser for å ivareta tilpasset opplæring. Noen elever vil alltid ha behov for særskilt tilrettelagt undervisning gjennom spesialundervisning for å ha utbytte av opplæringen. Andel elever med spesialundervisning er redusert fra 11,4% i 2018 til 8,7% i 2020. Dette har vært mulig å få til fordi skolene har omfordelt ressursen fra spesialundervisning til tilpasset opplæring. Arbeidet har skjedd i nært samarbeid med PP-tjenesten.

Økonomi

Årsavslutningen viste et mindreforbruk på 3.840.000 i forhold til beregnet. Dette skyldes en kombinasjon av redusert planlagt aktivitet pga covid-19, merinntekt fra staten i forbindelse med videreutdanning og fagfornyelse, samt refusjoner i syke- og

fødselspenger. Største enkelt komponent i dette er et mindreforbruk på 1.260.000 for skoleskys i tilknytning til nedstenging av skolene våren 2020. Av merinntektene er kr 696 338,- avsatt til fond.

VOKSENOPLÆRING

Nasjonalt er vi inne i en krevende situasjon når det gjelder elevtilgang på grunn av pandemien. Vefsn kommune fikk bosatt 13 av de planlagte 20 i året som gikk og kommunen planlegger bosetting av 20 i 2021. Ved inngang til det nye året var det totalt 53 elever ved skolens grunnskole- og norskopplæringstilbud for voksne. Elevtallet ved voksenopplæringen kan variere en del gjennom året, da nye elever kan tas opp fortløpende. Voksenopplæringens undervisning har i perioder vært hardt rammet av de begrensinger pandemien har påført samfunnet, men til tross for mangelfullt digitalt utstyr har de ansattes kreativitet og vilje til å gi opplæring gitt elevene et tilbud innenfor de rammer som har vært.

Enheten er i gang med en spennende prosess hvor man ønsker å legge til rette for digital undervisning. Det må kjøpes inn utstyr som gir muligheter til å tilby kurs digitalt til enkelt deltakere og aktører i næringslivet. Det er i dag ikke mulig å for eksempel tilby B2 kurs i norsk utenom den ordinære undervisningen. Det har vært en del forespørsler om B2 kurs, som er det videregående nivået som kreves blant annet for studier på universitet og høyskole. Det er ikke mange som tilbyr slike kurs og vi ser at vi med ny teknologi kan bli i stand til å tilby dette til de andre kommunene på Helgeland. Dette krever selvsagt at vi har personalressurs tilgjengelig. Vi har også hatt forespørsler fra Helgelandssykehuset ang arbeidstakere som trenger norskopplæring. Det er flere som etter spør kurs som går på ettermiddag og kveldstid. Slik situasjonen er i dag har vi ikke personalressurs tilgjengelig ettersom alle er disponert i 100 %.

Vefsn voksenopplæring er også med i prosjektsamarbeid med RKK Vefsn og kompetansesenteret i Gildeskål om å utvikle for så å tilby norskopplæring til oppdrettsnæringa og helsevesenet. For å kunne være med i utviklingen og gjennomføringen av dette kreves det bemanning. Slik situasjonen er i dag er det ikke mulig å drive utvikling og salg av nye kurs for å holde volum oppe i en tid med svak elevtilstrømming.

Vefsn voksenopplæring har i løpet av 2020 redusert arbeidsstokken med 7 årsverk, 4 av disse i forbindelse med at vi ikke fikk videreført kontrakt med Nordland Fylkeskommune for å ivareta undervisningen til elever innlagt i Helgelandssykehuset. De resterende 3 som resultat av nedbemanning grunnet generelle kutt i rammen på 2.600 000,- Årsresultatet viste et mindreforbruk på kr. 1 500 noe som skyldes en kombinasjon av færre elever enn beregnet da bosettingen av flyktninger har vært lavere enn forutsatt, samt en svært stram prosess med omorganisering av grupper og nedbemanning.

RAMME 21 BARNEHAGE

Dekningsgrad

Pr 15.12.2020 var det totalt 609 som gikk i barnehager i Vefsn. Om lag 39% går i kommunale barnehager og 61% går i private barnehager. I Vefsn har vi større andel barn i privat barnehage enn landsgjennomsnittet, og vi har full barnehagedekning.

Ved hovedopptak for 2021, er det 109 nye søkere om barnehageplass. Det er 140 barn som går over til skolen. Det forventes da at 578 barn går i barnehage fra august 2021. Det er en nedgang med 31 barn fra året før. 2020 har et lavt fødselstall, og vi har erfaring med noe variasjon i fødselstall fra år til år. Likevel har nedgang i fødselstall konsekvenser for drift for både kommunale og private barnehager. Det er allerede vedtatt nedlegging av Olderskog barnehage fra 2022, men med endelig beslutning i kommunestyret våren/sommeren 2021. Situasjonen med overkapasitet på barnehageplasser, fører til at konkurransen mellom barnehagene er tilspisset.

Kompetanse

Barnehagene har godt kvalifiserte styrere, og fyller normkrav om pedagogisk bemanning. Vi har hatt to midlertidige dispensasjoner fra utdanningskravet i to kommunale barnehagene i 2020. Elsfjord barnehage i perioden 01.08.20 – 31.07.21 og Krinkelkroken barnehage i perioden 1.2 – 14.10.20 barnehageåret pga manglende søkere ved utlysning. En stor andel av assistentene i barnehagene, har fagbrev som barne- og ungdomsarbeidere.

I enheten har vi en assistent som er under utdanning som barnehagelærer, og vi har to barnehagelærere som tar videreutdanning innen psykososialt arbeid med barn og unge. Vi hadde to søkere til videreutdanning innen barns språkutvikling og språklæring, men disse fikk ikke studieplass. De har søkt på nytt 2021.

Vefsn kommune har deltatt i den nasjonale satsning «Inkluderende barnehage- og skolemiljø», pulje 3 hvor alle kommunale og private barnehager, samt SFO har deltatt i to år, med avsluttende evaluering februar 2021. Utviklingsarbeidet har som mål å gjøre barnehagene bedre i stand til å skape inkluderende miljø for alle barn, som er forebyggende tiltak i arbeidet mot mobbing. Fra 1. januar 2021 fikk vi en endring i barnehageloven som skal sørge for at alle barn får en trygg og god barnehagehverdag. Ved deltakelse i satsningen «Inkluderende barnehage- og skolemiljø» er alle barnehagene i bedre stand til å imøtekomme lovendringen.

Brukertilfredshet

I november 2018, gjennomførte vi den nasjonale foreldreundersøkelsen (Udir). Resultatene viser at de kommunale barnehagene scorer høyt. Nasjonalt gjennomsnitt ligger på 4,5 hvor 5,0 er det høyeste.

Nasjon	Elsfjord	Drevja	Krinkelkroken	Kulstad	Skjervengan	Andås	Olderskog
4,5	4,2	4,8	4,8	4,1	4,7	4,5	4,7

Foreldrene er svært tilfredse med barnehagen både i forhold til barnas trivsel i barnehagen, innhold, medvirkning og inne- og utemiljø.

Uteareal

Noen av de kommunale barnehagenes uteområder har fortsatt et forbedringspotensial. Her er en del lekeapparater som trenger utskifting. Dette gjelder spesielt Krinkelkroken, Kulstad og Olderskog barnehager. Vi har avtale med Lekeplasskontrollen AS, som utfører rutinemessige sikkerhetskontroller av lekeapparatene i de kommunale barnehagene. Kontrollene gjennomføres annet hvert år.

Vognskur

Alle kommunale barnehager har vognskur eller tilrettelagt soveplass med skjerming og frisk luft, bortsett fra Kulstad barnehage.

Økonomi

De kommunale barnehagene gikk med overskudd i 2020. Årsaken til dette er i hovedsak av redusert drift i Andås barnehage pga færre barn enn budsjettert og refusjon av sykelønn i alle barnehagene. Det har ellers vært en felles bevissthet om nøktern økonomistyring, slik at vi i fellesskap kunne sette av midler til prioriterte formål som; vognskur i Kulstad barnehage, pedagogisk verktøy i barnehagene og oppgradering av lekeplassutstyr. Barnehagene fikk i år ikke mulighet for fondsavsetning, og de prioriterte formålene må vente.

RAMME 66 KULTURSENTERET

Kultursenteret har vært gjennom et svært krevende år hvor covid-19 har satt et sterkt preg på aktiviteten. Mange av de planlagte aktivitetene har vært avlyst eller utsatt. Noen forestillinger er flyttet fram til 2021, og siden billettinntektene kom i 2020 medfører dette fondsavsetning. Dette i kombinasjon med at kompensasjon for tapt inntekt ble noe høy (kst 123/20) er årsaken til mindreforbruk i enheten.

Det er ansatt ny enhetsleder og i forbindelse med dette er det gjennomført en omorganisering, hvor blant annet kino og kulturhus er slått sammen og ligger nå under felles ledelse. Det er også ansatt ny biblioteksjef.

Kulturskolen har deltatt i veiledningsprogram gjennom Norsk kulturskoleråd, dette ble avsluttet ved årsskiftet. Skolen har også fått ny inspektør. Det har vært pågående arbeid for å få gjort nødvendige avklaringer vedrørende samarbeid med Nordland Fylkeskommune om nytt kulturskolebygg. Dette som del av vedtatte forprosjekt. Kulturskolens arbeid har også vært rammet av de begrensinger pandemien har påført samfunnet, men til tross for mangelfullt digitalt utstyr har de ansattes kreativitet og vilje til å gi opplæring gitt elevene et godt tilbud innenfor de rammer som var.

Kino og kulturhus har stort behov for oppgradering av digitalt utstyr. Dette er signalisert over år i økonomiplansammenheng. Situasjonen er nå av en slik karakter

at dersom det skjer noe uforutsett kan kinoen bli stengt, da vi ikke lenger får tak i deler som er så gamle at de ikke lenger finnes å få tak i.

5. Etisk standard

Etikk kan defineres som 1) *etisk konflikt* der det i valgsituasjoner finnes motsetninger mellom to hensyn, og det er åpenbart hvilket valg aktøren bør foretrekke ut fra en etisk synsvinkel; og 2) *etisk dilemma* der en i en valgsituasjon hvor to hensyn står mot hverandre, og det **ikke** er åpenbart hvilket som skal foretrekkes ut fra en etisk synsvinkel da en uansett valg ikke får tilfredsstillende resultat.

Kommunen skal gi grunnleggende velferdstjenester til innbyggerne. Det skal være riktige tjenester gitt på en riktig måte til riktig tid i forhold til etikk, fagkompetanse og atferd. I tillegg til å gjelde brukere av kommunens tjenester, alle innbyggere generelt, gjelder dette også samarbeidsparter kommunen har og medarbeidere og kolleger seg imellom.

I forlengelse av etikken har kommunen et sett av reglementer som skal sikre at kommunen utøver sine tjenester og har et arbeidsmiljø som ivaretar ansatte i situasjoner som både kan og vil oppstå. Av viktigste og de som gjelder generelt for alle i vår organisasjon kan nevnes:

- Etiske retningslinjer
- Seksuell trakassering
- Håndtering av vold og trusler på arbeidsplassen
- Anti korrupsjon

I tillegg til de mer overordnede retningslinjer og arbeid tilknyttet etikk og korrupsjon har også kommunen et omfattende sett av rutiner og prosedyrebeskrivelser som skal være med på å sikre at kommunens virksomhet foregår innenfor lov og forskrifter, samt at vår virksomhet holder en god standard hvor feil og avvik blir rapportert. I sum sikrer disse rutineene at kommunen har en god internkontroll.

Som en støtte i internkontrollen benytter vi vårt HMS/ kvalitet system som gjør at alle rutiner og prosedyrebeskrivelser er lett tilgjengelig for alle ansatte. Videre inneholder systemet muligheter for avviksregistrering og behandling av avvik. Det er i år ikke oppstått hendelser som har medført alvorlige avvik.

Systemet er videre utbygd med mulighet for varslinger av uønskede hendelser. Videre støtter systemet en tilfredsstillende og forsvarlig behandling av slike hendelser. I år er det mottatt to varsler som begge er håndtert etter våre retningslinjer.

I 2020 har en hatt et spesielt fokus på håndtering av vold og trusler på arbeidsplassen gjennom at det har vært gjennomført kurs og opplæringsprogram for spesielt utsatt grupper. Videre er det gjennomført sårbarhets og risiko analyser i alle

enheter for å få opp bevisstheten om risikoen for uønskede hendelser, en beredskap for å unngå hendelser og hvordan en takler hendelser som oppstår.

I 2021 vil en sette et spesielt fokus på antikorrupsjon på en lignende måte som årets fokus på vold og trusler. Hensikten er å øke og holde vedlike bevisstheten omkring en tematikk som skade kommunens omdømme og økonomi.

6. Status for likestilling.

Utviklingstrekk innen likestilling og diskriminering

Pr. 1.12.2020 var det 1053 kvinner og 331 menn. Dette utgjør 879 årsverk for kvinner og 286 årsverk for menn. Endring i årsverk 2019-2020 for kvinner var på 1,5% og 4% for menn. Kjønnfordelingen i Vefsn kommune er endret med 1 prosentpoeng fra året før. For 2020 var andelen kvinner 76% og menn 24% (for hovedstillinger).

Kvinner hadde i samme periode en grunnlønn på kr. 39.850. Dette er 0,6% endring fra 2019.

Menn hadde en grunnlønn i 2020 på kr. 41.948. Dette er 0,1% endring fra 2019. I Vefsn kommune har likestilling mellom lønn og kjønn en oppnåelse ift. grunnlønn for kvinner på 95% (ujustert) av menns. Justerer man for stillingskode måler man lønnsforskjellene best. For 2020 var kvinners grunnlønn i prosent av menns på 99,9% Dette er en økning på 0,9% fra 2019.

Det kjønnsdelte arbeidsmarkedet er en utfordring. Den største utfordringen har man innenfor omsorgs og oppvekst, og spesielt barnehagene. Her er det stor overvekt av kvinner. Tabellen nedenfor viser et utdrag.

Sektor	Antall		Andel (i prosent)	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
I ALT	1046	329	76	24
Sentraladministrasjonen	50	35	59	41
Oppvekst	347	97	78	22
Barnehager	84	5	94	6
Helse/sosial	577	94	86	14
Somatiske sykehjem	181	22	89	11
Hjemmetjenesten	123	14	90	10
Kultur	23	15	61	39
Teknisk sektor	44	81	35	65

Tabellen gjelder pr. 1.12.2020, og gjelder for hovedstillinger.

Vefsn kommune jobber med å redusere uønsket deltid. Dette gjøres i samarbeid mellom enhetene, tillitsvalgte og HR-avdelingen.

Arbeidet med å øke stillingsstørrelsen til ansatte med små stillinger betyr mye for den enkeltes inntektssikring og som trivselsfaktor i det daglige arbeidet. For kommunen som arbeidsgiver betyr større stillingsandeler mye for kontinuitet, kvalitet og effektivitet i forhold til den tjenesten vi skal yte overfor våre brukere.

I 2018 ble det mellom tillitsvalgte, rådmannen og ordfører signert en heltidserklæring. Det betyr at partene skal jobbe for en heltidskultur hvor begrepet «heltid» forstås som 100% stilling.

Målsettingen med et felles forpliktende arbeid for heltidskultur er å:

- Sikre kvalitet i tjenestene
- Fremme kommunen som en attraktiv arbeidsgiver også i framtida
- Utnytte ubenyttet og kompetent arbeidskraftpotensiale
- Fremme et godt og lærende arbeidsmiljø, som frigir tid til ledelse

Tabellen nedenfor viser heltid- og deltid i Vefsn kommune. Gjelder for både kvinner og menn i alle sektorer. Tabellen viser antall stillinger, ansatte og årsverk pr.

Sektor	Heltid/ deltid	Stillinger			Ansatte			
		Antall stillinger	Andel av stillinger i sektoren	Gjennomsnittlig størrelse på stilling	Andel av ansatte i sektoren	Stillingsstørrelse per ansatt	Ansatte	Årsverk
Alle	Alle	1519		77%		84%	1384	1165
	Deltid	789	52%	55%	42%	62%	581	361
	Heltid	730	48%	100%	58%	100%	803	804

01.12.2020.

En ansatt kan ha flere stillinger. Om en ansatt har stillinger i flere sektorer, vil vedkommende telles i hver av disse sektorene. Derfor kan summen av ansatte over sektorene være høyere enn antall ansatte.

Legemeldt sykefravær for 4. kvartal 2020 – gjelder begge kjønn:

		Vefsn kommune	Alle kommuner
Alle sektorer	Begge kjønn	7,6	8,0
	Kvinner	8,4	9,0
	Menn	5,3	4,8

Kilde: SSB

Totalt for alle sektorer ligger vi under snittet for alle kommuner, med unntak av undervisning, pleie- og omsorg og sosialtjenesten. Korttidsfraværet kommer i tillegg og utgjør ca 2% i snitt.

7. Aktivitetsplikten etter likestillings- og diskrimineringsloven.

Vefsn kommune skal, innenfor sin virksomhet, arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling, hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, eller kombinasjoner av disse grunnlagene, og søke å hindre trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold. Arbeidet skal blant annet omfatte områdene rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter, tilrettelegging og mulighet for å kombinere arbeid og familieliv, jf. Lov om likestilling og forbud mot diskriminering §26.

I rekrutteringsprosesser bruker vi som hovedregel å ta med i våre stillingsutlysninger en oppfordring til det underrepresenterte kjønnnet om å søke på den ledige stillingen. I samme utlysningstekst oppfordrer vi også personer med funksjonsnedsettelse til å søke. Vi tilbyr minoritetsspråklige søkere aktiv veiledning ift. hvordan de kan gå fram for å få sine utdanninger godkjente etter norske krav. Til intervju blir begge kjønn og kandidater med funksjonsnedsettelser invitert, så fremt de er kvalifiserte.

Det jobbes kontinuerlig med å tilrettelegge for arbeidstakere i alle livsfaser og situasjoner. Dette gjelder innen IA, utviklingsmuligheter generelt, seniortiltak og det å kombinere arbeid og familieliv. Tilretteleggingen skjer individuelt med den enkelte ansatte, og spesielt ift tiltak som omfatter en gruppe, og det hvor det aktuelle behovet oppstår. Alle nybygg i kommunen er av universell utforming, slik at ansatte med funksjonsnedsettelse skal oppleve samme tilgjengelighet til sin arbeidsplass som øvrige ansatte.

Vi er opptatt av å kunne rekruttere for en varig tilrettelagt arbeidsplass. Dette har vi god erfaring med, og i 2020 hadde vi seks ansatte med varig tilrettelagt arbeidsplass. Vi ønsker, og kan tilrettelegge for flere slike, men begrensningen er lønnstilskudd fra NAV.

Vefsn kommune har en lønnspolitikk hvor ett av måla er å motvirke diskriminerende lønnsforskjeller. Denne følges opp i alle nytilsetninger og i drøftinger med tillitsvalgte. Ved årlige lønnsforhandlinger kartlegges tendenser i lønnsutviklingen mellom kjønn og er gjenstand for forhandlinger.

Vefsn kommune har nulltoleranse overfor mobbing og seksuell trakassering. Vi har egne rutiner for håndtering av krenkelser, mobbing og seksuell trakassering på arbeidsplassen. I rutine for varsling framgår det også hvordan den ansatte varsler om mobbing og seksuell trakassering.

8. Konsolidert regnskap

Konsolidertregnskap er nytt i kommunesektoren og kom inn i ny kommunelov med virkning for regnskapet fra og med 2020. Hensikten med et konsolidertregnskap er å gi kommunestyret en regnskapsmessig oversikt over hele konsernet. Dette regnskapet er imidlertid ikke det samme som et konsernregnskap og det er i praksis kun selskap som kommunen eier som er organisert etter kommunelovens bestemmelser som inkluderes. I Vefsn kommune omfatter konsolidert regnskap kommunen og de to kommunale foretakene Mosjøen Havn KF og Mosjøen og Omegn Næringssselskap KF.

Kommunale foretak eies helt og holdent av kommunen. Kommunen er også fullt ut ansvarlig for foretakenes betalingsforpliktelse både på kort og lang sikt. Det er i seg selv et argument for at det er interessant å få et totalt bilde av den samlede økonomi gjennom et konsolidert regnskap. I denne sammenheng er det naturlig å fremheve følgende forhold.

Langsiktig gjeld.

Gjelden (utenom pensjonsforpliktelsen) som fremkommer i konsolidert regnskap er på kr 1.493.322.000 og er kr 95.263.000 høyere enn den som fremkommer i kommunens regnskap. Økningen i gjelden kommer fra Mosjøen Havn kf sitt regnskap. Denne gjelden finansieres fullt av overføringer fra Helgeland Havn iks. Dette selskapet er et havnesamarbeid på Helgeland som bla driver Mosjøen Havn. Selv om gjelden er høyere i det konsoliderte regnskapet er det derfor lite grunn til å tro at kommunen samlet sett ikke skulle klare å betjene gjelden.

Nettodriftsresultat.

Nettodriftsresultat er i konsolidert regnskap kr 4.870.000 og er kr 2.120.000 høyere enn i kommunens regnskap. Økningen kommer fra positive nettodriftsresultat i begge foretakene. Selv om dette er en samlet resultat forbedring er resultat samlet sett for svakt. Årsaken kommer fra kommunens svake resultat.

Likviditet.

Likviditets beholdningen er kr 51.663.000 høyere i konsolidert og kommer fra foretakenes kontantbeholdninger. Begge disse selskapene har god likviditet sett i forhold til størrelsen av kortsiktige betalingsforpliktelser og volumet på driften i selskapene. På bakgrunn av at kommunen også har en tilfredsstillende likviditet er det da grunnlag for å konkludere med at kommunes samlede virksomhet også har god likviditet.

Samlet sett så gir dette grunnlag for å konkludere med at kommunens som konsern har en tilfredsstillende økonomisk stilling.